

ÚŘAD PRO VYNÁLEZY
A OBJEVY

POPIS VYNÁLEZU K AUTORSKÉMU OSVEDČENÍU

232145
(11) (B1)

(22) Prihlášené 11 07 83
(21) (PV 5249-83)

(40) Zverejnené 14 05 84

(45) Vydané 15 12 86

(51) Int. Cl.³
A 23 F 3/16

[75]

Autor vynálezu

BALÚCH JOZEF RNDr., CHALABALA MILAN prof. DrSc.,
ZATLOUKALOVÁ VIERA, MARTINOVÍČ KAROL, BRATISLAVA

(54) Polotuhý instantný čaj

1

2

Vynález spadá do odboru farmaceutickej a potravinárskej výroby — spracovanie čajovín. Rieši zloženie polotuhého instantného čaju pre farmaceutické a potravinárske použitie, ktorý pozostáva z 10 až 55 perc. hmotnostných extraktu drogy vo vode alebo ich zmesi s obsahom sušiny 38 až 42 perc. hmotnostných. Ďalej obsahuje 1 až 36 perc. hmotnostných dextransu, 0,1 až 53 % hmotnostných esterov alebo éterov škrobov, 0,1 až 4,0 % hmotnostných vo vode rozpustných derivátov celulózy, 0,15 až 11 % hmotnostných polyetylén glykolov s molekulovou hmotnosťou 1000 až 20 000, 0,7 až 37 perc. hmotnostných chuťových korigencií, 0,03 až 5,0 % hmotnostných stabilizátorov a 0,01 až 0,08 % hmotnostných aromatizujúcich látok.

Vynález sa týka polotuhého instantného čaju pre farmaceutické a potravinárske použitie.

Z liečivých rastlín — čajovín sa v čase potreby pripravujú vodné výluhy. Nevýhodou ich prípravy je okolnosť, že pripravené výluhy sú neštandardné v dôsledku nehomogenity zmesi drog. Ku značným stratám pri príprave výluhov dochádza u podstátových frakcií drog, ktoré už nie sú vhodné do čajovín. Ďalšou nevýhodou je balenie čajovín vzhľadom na jej priestorovú náročnosť, čo v konečnom dôsledku obmedzuje množstvo pripravených dávok.

Uvedené nedostatky sú odstránené u polotuhého instantného čaju pre farmaceutické a potravinárske použitie podľa vynálezu, ktorého podstatou je, že sa skladá z 10 až 55 % hmotnostných extraktu z drogy vo vode alebo zmesi extraktov drog vo vode s obsahom sušiny 38 až 42 % hmotnostných, 1 až 36 % hmotnostných dextránu, 0,1 až 53 % hmotnostných esterov alebo éterov škrobov, 0,1 až 4,0 % hmotnostných vo vode rozpustných derivátov celulózy, 0,15 až 11 perc. hmotnostných polyetylén glykolov s molekulovou hmotnosťou 1000 až 20 000, s výhodou 4000 až 6000, 0,7 až 37 % hmotnostných chuťových korigencií ako je sacharóza, laktóza, sacharín, cyklamát sodný a sorbitol, s výhodou sorbitol, 0,03 až 5,0 perc. hmotnostných stabilizátorov ako je kyselina citrónová a askorbová a 0,01 až 0,08 perc. hmotnostných aromatizujúcich látok ako sú éterické oleje a silice.

Výhodou polotuhého instantného čaju podľa vynálezu je, že sa jednoduchšou technológiou dajú získať čaje pre farmaceutické a potravinárske použitie, ktoré sú ľahko rozpustné vo vode, ktoré je možné plniť do túb, čo zvyšuje stabilitu prípravku, ako i presnosť a pohotovosť prípravy tekutého nápoja. Na prípravu extraktu z drog v demineralizovanej vode je možné použiť liečivé rastliny o štandardnej i neštandardnej kvalite a prípravu extraktov je možné usku-

točňovať za studena i za tepla, zahusťovanie extraktov sa uskutočňuje ich odparovaním.

Vynález je ilustrovaný na príkladoch prevedenia.

Príklad 1

Vírivou extrakciou za laboratórnej teploty sa pripravujú jednotlivé extrakty z drog, ktorých častice sú menšie ako 2 mm v nasledovných pomeroch droga — voda demineralizovaná: Cortex frangulae 1 : 6, doba extrakcie 180 min. (ďalej E—I), Herba solidaginis 1 : 6 — 120 min. (ďalej E—II), Folium althae 1 : 5 (ďalej E—III) — 60 min. Folium betulae 1 : 5 (ďalej E—IV) — 60 min. Po extrakcii sa drogy vylisujú, extrakty prefiltrujú a zahustia na 40 % obsah sušiny. Potom sa zmieša 40 % hmotnostných E—I, 13,75 % hmotnostných E—II, 12,5 % hmotnostných E—III, 12,5 % hmotnostných E—IV, ďalej sa postupne za stáleho miešania pridá 1,15 % hmotnostných karboxymetylcelulózy, 16,3 % hmotnostných dextránu, 3 % hmotnostné sorbitolu, 0,3 % hmotnostné polyetylén glykolu o mol. hmot. 4000, 0,1 perc. hmotnostné sacharínu, 0,12 % hmotnostných kyseliny citrónovej, 0,1 % hmotnostných anízového oleja a 0,18 % hmotnostných oleja mäty piepornej. Výrobok sa plní do túb. Zo 100 g balenia sa dá pripraviť až 30 dávok tekutého čaju.

Príklad 2

Základný extrakt (I) sa pripraví zo zmesi veľmi jemne mletých drog s veľkosťou častice do 2 mm, a to z Flos tiliae, Folium rubi fruticosi a Folium menthae piperitae v pomere 1 : 1 : 0,4 v 6-násobku demineralizovanej vody pri teplote 60—65 °C vírivou extrakciou po dobu 30 minút. Jedna dávka polotuhého instantného čaju potom obsahuje 3,5 g vodného extraktu (I), 0,8 sacharózy a 2,7 g dextranu.

PREDMET VYNÁLEZU

Polotuhý instantný čaj vyznačujúci sa tým, že sa skladá z 10 až 50 % hmotnostných extraktu z drogy vo vode alebo zmesi extraktov drog vo vode s obsahom sušiny 38 až 42 % hmotnostných, 1 až 36 % hmotnostných dextránu, 0,1 až 53 perc. hmotnostných esterov alebo éterov škrobov, 0,1 až 4,0 % hmotnostných vo vode rozpustných derivátov celulózy, 0,15 až 11 % hmotnostných polyetylén glykolov s

molekulovou hmotnosťou 1000 až 20 000, s výhodou o hmotnosti 4000 až 6000, 0,7 až 37 % hmotnostných chuťových korigencií ako je sacharóza, laktóza, sacharín, cyklamát sodný a sorbitol, s výhodou sorbitol, 0,03 až 5,0 % hmotnostných stabilizátorov ako je kyselina citrónová a askorbová a 0,01 až 0,08 % hmotnostných aromatizujúcich látok ako sú éterické oleje a silice.